వాయిద్యం సరదా

శ్రీమతి నందగిరి ఇందిరాదేవి

మీనాక్షి ఇరవయిఅయిదులోపున ఉన్నది. అంత అందకత్తె కాకపోయినా సామాన్యంగా బాగానే ఉంటుంది. చిట్టిబాబు అచ్చం తల్లిపోలికే. ఆరు యేడు మధ్య వయస్సు ఉంటుంది.

మీనాక్షిభర్త నరసింహం పోలీసు అమీనుగా పనిచేస్తున్నాడు, హైద్రాబాదులోని రెసిడెన్సీ అమీను కచ్చేరిలో. మనిషి నల్లగా ఉండేవాడు. ఈడుకు మించిన లావుపాటిఒళ్ళు, పెద్దపెద్ద మీసాలు, చూచి మీనాక్షి చిన్నప్పుడు అత్తవారింటికి వెళ్ళమంటే పోరుపెట్టేది. మరీ ఈ నల్లటి మొద్దువేషానికితోడు ఆ ఖాకిగుడ్డల డ్రస్సులో చూచి కాపరానికి వచ్చిన కొత్తరోజుల్లో జడుసుకునేది, చీకట్లో దయ్యాన్ని చూచినదానికి మల్లే. మీనాక్షి ఎన్నడూ భర్తతో మనసిచ్చి చనువుగా మాట్లాడలేకపొయ్యేది ఆతని సింహ గర్జనలకు భయపడి; నరసింహం ఇంటినీ పోలీసుస్టేషన్నీ ఒకేదృష్టితో చూసేవాడు. ఇరవయినాలుగు గంటలూ తాను అమీనే అనుకునేవాడు. మీనాక్షికి భర్త అంటే భయముతో మిళితమయిన ఒకరకపు భక్తి. భర్తకు ఏమీ లోపం కలుగకుండా అన్నివిధాల సపర్యలుచేస్తూ అన్నీ సిద్ధంగా వేళకు ఉంచటంమట్టుకే ఆ భార్య యొక్క లక్ష్యం అనుకునేది. మీనాక్షి తన భర్తను 'అయ్యవారు!' అని సంబోధించేది.

చిట్టిబాబు ఉదయించాక ఆమె తన జీవితంలో నిజమైన వెలుగు చూసింది. అయ్యవారు ఇంట్లో లేనప్పుడు చిట్టితో హాయిగా పాటలు పాడుతూ ఆడుకునేది. ఆమెకు సర్వస్వం చిట్టిబాబే. వాడికికూడా తండ్రిఅంటే సింహస్వప్నం. ఇంటిముందరి అరుగుమీద కొయ్యబొమ్మలతో, మట్టిపిడతలతో ఆడుకుంటున్నప్పుడు చేతిలో కర్ర ఆడించుకుంటూ నోట్లో చుట్టవెలిగించుకొని కిర్రు కిర్రున బూట్ల చప్పుడుతో వస్తున్న తండ్రిని దూరాన్నుంచే చూచి చిట్టిబాబు తన పిడతలను బొమ్మలను చొక్కావొళ్లో వేసుకొని ఊడిపోతోన్న చెడ్డీ యెడమచేతితో సవరించుకుంటూ వంటింట్లోకి పరుగెత్తేవాడు, వచ్చీరాని మాటలతో బెదురుగా "అమ్మా! నాన్న ఒత్తున్నారు." అని అంటూ. తండ్రి ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ తల్లికొంగు వదిలేవాడుకాదు చిట్టిబాబు. ఇంత అమాయికంగా అల్లరిచేయకుండా అస్తమానం తల్లికొంగు పట్టుకొని తిరుగుతున్న కొడుకును చూచి 'ఉత్తపిరికివాడు' అనుకొనేవాడు నరసింహం. మొత్తంమీద నరసింహం లేకుంటేనే ఆ యింట్లోఉన్న రెండు ప్రాణాలు స్వేచ్ఛగా ఊపిరిపీల్చుకునేవి.

మీనాక్షిని కొత్తరోజుల్లో ఎక్కడికీ వెళ్ళనిచ్చేవాడుకాడు నరశింహం. పొరుగువాళ్ళ పోరు భరించలేక శనివారం మటుకు రామమందిరంలో జరిగే భజనకు వెళ్ళనిచ్చేవాడు. పిల్లవానికి తల్లికి ఆరోజు పర్వదినం. సబ్బుపెట్టి ఉతికిన షర్తావేయబోతే "శనివారంనాటికి ఉండనియ్యమ్మా" అనేవాడు చిట్టిబాబు. మీనాక్షికూడా తనతెల్లచీరను జాగ్రత్తగా ఉతికి మడతబెట్టి వుంచుకొనేది. పనిఅంతా తొందరగా ముగించుకొని శనివారంనాడు సాయంకాలంపూట ఇంటికి తాళంవేసి రామమందిరానికి బయలుదేరేవాళ్లు తల్లీకొడుకులు. సాయంకాలంపూట కమ్మని పూలవాసనతో గాలి చల్లగా వీచేది. చక్కనిచెట్లు తోట ఉండటం మూలాన కాసేపు చల్లటిగాలి అనుభవించటానికి వచ్చేజనంతో కిటకిటలాడుతుంది రామమందిరం ప్రతిరోజూ. దేవాలయం లోపలకూడా ఎంతో ప్రశాంతమయిన వాతావరణం. దేవాలయంముందర మండపంలో అన్నీపాలరాతిబండలు. విద్యుద్దీపాలమధ్య లోపల విగ్రహాలు బంగారుసొమ్ములతో ధగధగమని మెరసిపోతుండేవి. చిట్టిబాబు

మీనాక్షి ఆ మండపంలో విగ్రహాల కెదురుగా కూర్చుని భజనచేస్తూ తన్మయులయ్యేవారు. వెళ్లేముందు చిట్టిబాబు మీనాక్షి సాష్టాంగపడి నమస్కారంచేసేవాళ్లు. చిట్టిబాబు నమస్కారంచేశాక లేచి దేవాలయంలో ఏరుకొచ్చిన పువ్వులు చొక్కాజేబులోంచి తీసియిస్తే పూజారి దేవుడిదగ్గర ఉంచటంచూచి బ్రహ్మానంద భరితుడయ్యేవాడు. ఒకగంట రెండుగంటలు బాహ్యప్రపంచం మరచిపోయి హాయిగా గడిపి కాస్త చీకటి పడుతోండగా ఇల్లుచేరుకునేవాళ్లు తల్లీ కొడుకులు.

రామమందిరంలో అప్పుడప్పుడు ఉత్సవాలు జరగటం మామూలు. అప్పుడు త్యాగరాజ ఉత్సవం జరుగుతుందని మందిరంఅంతా అలంకరించారు. ఊరూరి ప్రజ ఊడిపడ్డది. మీనాక్షికూడా జంకుతూ పిల్లవాడు చాలా సరదాపడుతున్నాడని ఉత్సవం చూడటానికి అనుజ్ఞయిమ్మని వేడుకొన్నది భర్తను. ఏవుళ్లో ఏం విపరీతం జరిగిందో కాని "సరే వెళ్లమన్నాడు" నరసింహం. మీనాక్షి చిట్టిబాబు ఉప్పొంగి పొయ్యారు, ఉత్సవం వారంరోజులూ వెళ్లొచ్చునుగదా అని. ఉత్సవంలో ప్రతిరోజూ పండితులయినవాళ్ల హరికథలు, సంగీత పాటకుల పాటకచ్చేరీలు జరుగుతుండేవి. మీనాక్షికి చిట్టిబాబుకు సంగీతం అంటే ప్రాణం. హార్మోనియం, ఫిడేలు, వీణ వీటన్నిటి మేళవింపులో పాటలును మహా హాయిగా ఉండేవి. చిట్టిబాబు ప్రక్కయింట్లో చూచిన హార్మోనియంపెట్టె ఇక్కడకూడా చూచాడు. అతనిదృష్టిని చాలా ఆకర్షించింది ఈ హార్మోనియం. ప్రక్కయింట్లో వాళ్ల అమ్మాయి పాడటం తన అరుగుమీద కూచుని వినేవాడు. అతనికికూడా అట్లాటి హార్మోనియం ఉంటే బాగుండుననుకొనేవాడు. తక్కినవాయిద్యాలు ఎన్నడూ చూడలేదు కాబట్టి అవి తనకు అందనివస్తువులుగా అనుకున్నాడు కాని హార్మోనియం ఇక్కడ కూడా చూచినప్పటినుండి తనకుకూడా కావాలన్నకోరిక గట్టిపడింది. తనవేళ్లు హార్మోనియంమీదపెట్టి వాయించినట్టే ఊహించుకున్నాడు. మీనాక్షికి చిన్ననాడు హార్మోనియం నేర్పించారు తల్లి దండ్రులు. తాను అత్తవారింటికి వచ్చేటప్పుడు హార్మోనియంకూడా వెంటతెచ్చుకొంది. కాని నరసింహానికి పాటఅంటే అసలు గిట్టదు. మరీ సంసారులు పాడటంఅయితే మహాపాపం అని అతని నమ్మకం. మీనాక్షి చూస్తుండగానే ఆ పెట్టెను ఎవరికో పదిరూపాయలకు అమ్మేశాడు పాపం. చిట్టిబాబు ఉత్సవం అయ్యాక ఇంటికివెడుతో "అమ్మా మనకుకూడా ఒక హార్మోనియంఉంటే ఎంత బాగుండును!" అన్నాడు. మీనాక్షికి వెనకటి గాథ జ్ఞాపకంవచ్చి కళ్లుచెమ్మగిల్లాయి. ఒక్కనిట్టూర్పుతో "అవును చాలాబాగుంటుంది. చక్కగా పాడుకోవచ్చు" అన్నది.

మరునాడు ఇంకా కార్యక్రమం ఆరంభం కాకముందే వచ్చారు మీనాక్షి, చిట్టిబాబు. స్టేజిమీద అన్నిరకాల వాయిద్యాలు పెట్టిఉన్నాయి. ఇంకా జనం రాలేదు. చిట్టిబాబు, మీనాక్షి బల్లపీటకు దగ్గరగా కూర్చున్నారు. చిట్టిబాబుకు హార్మోనియంమీదే దృష్టి. ఒక్కమాటు వాయించాలనుకున్నాడు. నిమిషాలమీద ఆ కోరిక ప్రబలిపోయింది. అప్రయత్నంగా మెల్లిగా బల్లపీటయెక్కి వాయించాడు. "ఆ" అని శృతి వేసింది హార్మోనియం. దానిమీద ప్రక్కయింటి పిల్ల పాడుతున్న "రామ, నీ సమానమెవరు" అన్నరాగం జ్ఞాపకంవచ్చింది. హార్మోనియంమీద అలక్ష్యంగా ఆ రాగం అనుకుంటూ వేళ్లు పెట్టాడు. చక్కగా ధ్వనిచ్చింది.

మీనాక్షికూడా చిట్టిబాబు ఆనందంలో లీనమైపోయింది. "అబ్బే. అట్లాకాదురా" అంటూ ఆ కీర్తన పల్లవి చక్కగా గొంతెత్తి పాడింది. ఎన్నాళ్ల కెన్నాళ్లకు! హార్మోనియంమీద పాడగలిగింది!

తనకే హార్మోనియం ఉంటే ఎన్నోసారులు పాడుకొనేది! ఎంత హాయిగా పాడింది, హృదయంలో ఉన్న బరువుఅంతా కరగిపోయింది. హార్మోనియంలేని జీవితం దండుగజీవితం అనిపించింది. కావాలి! తప్పకుండా ఒక హార్మోనియం కావాలి! ఇన్నాళ్లు అణచిపెట్టిన కోరిక మళ్లీ మొలకెత్తింది మీనాక్షికి. ఇంతలో బల్లపీట దగ్గరకు ఎవరో వస్తుండటం గమనించి నెమ్మదిగా పెట్టె మూసివేసింది.

ఇంటికి వెళ్ళాకకూడ ఆ దృశ్యాన్ని స్మరించుకుంటూ ఆనందం పొందేవాళ్లు తల్లీకొడుకు. ఎట్లాగైనా హార్మోనియం ఒకటి కొనుక్కోవాలి అన్న దృఢనిశ్చయం చేసుకున్నారు మీనాక్షీ చిట్టిబాబూ, కాని డబ్బు? మీనాక్షిచేతికి అట్టే డబ్బురాదు యజమానులవారి దగ్గరినుండి. కూరగాయకొరకు, వంటసరకు కొరకు ఇచ్చినదానిలోనే మిగిల్చి కూడబెట్టాలి ఒక్కొక్కపయిస. అవి జమఅయ్యాక ఒక హార్మోనియం కొనుక్కోవాలి అని ప్లానువేసుకున్నారు.

చలికాలం అప్పుడే ఆరంభమయింది. మధ్యాహ్నం ఎండ అంత తీక్ష్ణంగాలేదు. నరసింహం డ్యూటీకి వెళ్లిపోయిన తరువాత పిల్లవాడికి అన్నంపెట్టి తాను తిని ఇంటికి తాళంవేసి బయలుదేరింది మీనాక్షి హార్మోనియం కొనటానికి.

మీనాక్షి చిట్టిబాబు మూసీవంతెనదాటి దుకాణాలదగ్గరకు వచ్చారు. ఓ పెద్దదుకాణంలో అడుగు పెట్టారు. అక్కడ ఉన్నగుమస్తా వీళ్లనుచూచి ఏంకావాలి? అని అడిగాడు. చిట్టిబాబు తల్లిముఖం చూచాడు. మీనాక్షి జంకుతూ హార్మోనియం అన్నది. గుమస్తా ఆమెను లోపలికి తీసుకొనివెళ్లాడు. అక్కడ అన్నీవాయిద్యాలు. హార్మోనియాలను వాయించి చూసేవాళ్లు, వీణతంతులు మీటేవాళ్లు, తబలాను కొట్టి చూచేవాళ్లు, వేరువేరు తివాచీలమీద కూచున్నారు. కొనటానికి వచ్చినవాళ్లకు ఆదుకాణదారు గుమస్తాలు అడిగినవన్నీ తెచ్చిచూపిస్తున్నారు. మీనాక్షిని చిట్టిబాబును ఒకతివాచీమీద కూర్చోబెట్టి హార్మోనియం తెచ్చాడు. కొత్తపెట్టెనుచూచి మీనాక్షి "కొంత వాడిన సరకులోనుండి అగ్గువరకము ఇయ్యండి" అన్నది. గుమాస్తా "అయితే మీదికి పదండి"అని సెకండుహాండు సరకు ఉన్న మేడమీదికి తీసుకొని వెళ్లాడు. అందులో ఒకటిచూపించి దానిధర చెప్పేటప్పటికి మీనాక్షికి ప్రాణాలు దిగజారాయి. "అంతధర అయితే ఇయ్యలేము" అంటూ ఒకనిట్టూర్పుతో లేచింది. చిట్టిబాబు ముఖం కళాహీనం అయింది. గుమస్తా వచ్చిన వాళ్ళను ఊరికే పోనియ్యగూడదని ఒకటి బుల్‌బుల్‌తరంగ్ పాతది చూపెట్టాడు. "ఇది అయితే అగ్గువగా వస్తుంది. బాగా పాడుతుంది. కొత్తవాయిద్యము" అని వాయించి చూపించాడు. మీనాక్షికి చిట్టిబాబుకు ఆ వాయిద్యం కొత్తగా తోచింది.

'ఇది బాగానే ఉందమ్మా' అన్నాడు చిట్టిబాబు. 'సరే' నన్నది మీనాక్షి. గుమస్తా నాలుగు రూపాయలన్నాడు. తల్లికొడుకులు మొఖాలుచూసుకున్నారు. మీనాక్షి చిరునవ్వుతో నాలుగురూపాయిలు ఇచ్చింది.

కాగితములో కట్టి యిచ్చిన పొట్లాం చేతులో పట్టుకొని ఇద్దరూ నిమిషంలో ఇల్లు చేరుకున్నారు. తనకు వచ్చిన పాటలన్నీ వాయించింది మీనాక్షి దానిమీద. చిట్టిబాబు ఆనందానికి మేరే లేదు. తాను కూడా ప్రయత్నించాడు బుల్‌బుల్ తరంగ్ మీద. ఎంతో హాయిగా ఉన్నది!

ఇంతలో జోళ్ళచప్పుడయింది. చిట్టిబాబు అదిరిపడి "అమ్మా, నాన్నగారు!" అంటూ చిట్టిబాబు వాయిద్యాన్ని బల్లమీదపెట్టి దానిమీద బట్ట కప్పాడు. మీనాక్షి వంటింట్లోకి పరుగెత్తింది. "టీ ఏదీ" అన్నాడు నరసింహం. "తెస్తున్నాను" అన్నది మీనాక్షి. అప్పుడు పొయ్యి అంటించి చేయటం మూలాన నరసింహం డ్రస్సు విప్పి కాళ్లు చేతులు కడుగుకునేసరికి తేలేకపోయింది. ఈ ఆలస్యానికి తోడు, నరసింహం ఆరోజు రూపాయలు పోగొట్టుకున్నాడు. ఆ కోపంకూడా కలిసి వచ్చింది. చప్పున అతని దృష్టి వాయిద్యంమీద పడింది. "ఏమిటది?" అన్నాడు నరసింహం చిట్టిబాబును చూచి. చిట్టిబాబు భయంతో చేతులు నలుపుకోటం మొదలుపెట్టాడు. మీనాక్షి 'టీ' కప్పులో పోసి పొద్దున చేసిన జొన్న రొట్టె ఆవకాయ కారంవేసి పళ్లెంలో పెట్టుకొని తెచ్చింది. "మీనా! ఏమిటది?" అని గర్జించాడు మరొక మాటు. మీనాక్షి ముఖం తెల్లబడింది. పళ్లెం చాపమీద పెడుతూ "అదీ-అదీ-ఒక వాయిద్యం" అన్నది వినీ వినపడకుండా. చిట్టిబాబు తండ్రిముఖం చూచాడు. తండ్రికి ఒక్కమాటు ఆపాట వినిపిస్తే అనుగ్రహిస్తాడన్న ఉద్దేశంతో బల్లమీది వాయిద్యం తీసి వాయించాడు. నరసింహం రొట్టె తింటూ "ఇహ చాలు! వాయించటం!-ఎవరు తెచ్చారు దీన్ని?" అన్నాడు కోపంగా. మీనాక్షి దెబ్బలు తినటానికి సిద్ధంగా ఉన్న పిల్లలాగా చూస్తూ "నేనే-కొన్నాను" అన్నది ధైర్యం చిక్కబట్టుతూ.

"అట్లాగా! వాపసు ఇచ్చెయ్యి!" అన్నాడు కాన్‌స్టేబుల్సుకు ఆర్డర్సు ఇచ్చే ధ్వనితో. ఆరోజు రాత్రిఅంతా అలసిపొయ్యేదాకా ఏడ్చింది మీనాక్షి. చిట్టిబాబుకండ్లు కూడా ఎర్రగా అయ్యాయి. రాత్రి భోజనాలు అయ్యాక మీనాక్షి మెల్లిగా అతడు ఇంట్లో ఉన్నపుడు వాయించుకోమని వాయిద్యాన్ని ఉంచుకోటానికి అనుజ్ఞయివ్వమని అడిగింది. కాని తిరిగి "వాపసు ఇచ్చెయ్యి" అన్న జవాబే వచ్చింది. చిట్టిబాబు తల్లిదగ్గరే ఉండి అంతా విన్నాడు.

మరుసటి రోజు ఉదయం నరసింహం వెళ్లిపొయ్యాక చిట్టిబాబుకు పచ్చటి కోటు తొడిగింది మీనాక్షి. మళ్లీ బయలుదేరారు తల్లీ కొడుకులు ఇంటికి తాళంవేసి. ఆరోజురాత్రి వాన కురవడంచేత చలి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఎండ అసలే రాలేదు. మీనాక్షి చిట్టిబాబులకు అన్నంకూడా సరిగా తినబుద్ధి కాలేదు. చల్లగా గాలిలో ఇద్దరు ఆ వాయిద్యాన్ని మోసుకొని వెడుతున్నారు.

అక్కడక్కడ కూర్చుంటూ మళ్లీ చారుమినారు, వాయిద్యాల దుకాణందాకా, వచ్చారు. మీనాక్షికి తిరిగి పెట్టె తీసుకొని పోవటానికి సిగ్గేసింది. ఆ గుమస్తా తన డబ్బు మళ్లీ వాపసు ఇవ్వడు. తన భర్త వాయిద్యం అక్కర లేదన్నాడని, వాపసు ఇవ్వమన్నాడని, చెప్పటం అసాధ్య మనుకొన్నది.

మళ్లీ ఒకసారి ఆ దుకాణంలోపలికి వెళ్లారు బరువుహృదయాలతో మీనాక్షి చిట్టిబాబులు. అక్కడ అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. గేటులోపలి తలుపు, దగ్గరపెట్టి ఉన్నది. చిట్టిబాబు మెల్లిగా తలుపుతెరిచాడు. ఎఱ్ఱగాఉబ్బిన కళ్లలోంచి దీనంగా తల్లివంక చూచాడు. మీనాక్షికి ఆవేదన అర్థమయింది. తలుపులోపలికి వెళ్లి అక్కడి తివాచీమీద చేతిలోనిపెట్టె పెట్టేసి నెమ్మదిగా ఇవతలికి వచ్చేసింది. చిట్టిబాబు తలుపు ఎప్పటల్లే మూసివేశాడు.

గేటుఇవతలికి వచ్చి ఆరెండుప్రాణాలు త్వరలో అదృశ్యం అయ్యాయి.